

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

Cap. XX. De Ecclesiarvm Et Sacrorvm Templorvm Immvnitare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Num. 7.

Vbi res vendita fuerit cum pacto vt non possit ab ipso venditore alienari, & præmissa ad contractus & pacti robur hypothecâ.

Concordat Gomez. *variar. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. fin. quarto principaliter. Molina. d. tom. 2. disput. 369. versic. sextum.*

Num. 8.

Et ideo Iasonis opinio admittenda est si secundus conductor cui res prius tradita fuit possessioni non incumbat.

Ita cum Couarr. tenent Gabriel d. *loc. num. 4. & Gomez. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. secundo principaliter extendi. vbi II. & argumentis quæ in contrarium obici solent, respondet.*

Versic. DE CIMO.

Vbi venditio iurata fuerit, à plerisque dubitatur. eam tamen ipsam dubitationem examinari in Epitome. &c.

Adde Gomez. *præclar. loc. versic. septimo principaliter. Couarr. in c. quamuis. §. 4. num. 2. Molinam. vbi supr. versic. Octauum.*

CAP. XX.

DE ECCLESiarVM ET SACRORVM
TEMPLORVM IMMUNITATE.

Num. 2.

Versic. SECUNDA CONCLUSIO.

Lege verò Euangelicâ non est hæc immunitas statuta.

Immunitatem hanc noua etiam Euangelij lege probari, ostendere conatur Illustriss. Cardinal. Tusch. *Tom. 4. practice. conclus. litt. I. tit. immunitas Ecclesiastica. conclus. 59.*

Num. 4.

Ecclesiâ auctoritate Episcopi constructâ, hæc immunitate gaudere, licet nec cõsecrata sit nec in ea adhuc diuina officia fuerint celebrata.

Accedit Clar. *lib. 5. §. fin. quest. 30. versic. quarto si constructa. nu. 4.* Sed hic ex aduerso queri potest si Ecclesia quæ solenia omnia consecuta sit destruat, an nihilominus ius asyli præstet & præstare deciderit Clar. *loc. cit. nu. 6. nisi Auctoritate superioris, vel sine spe reedificationis demolita fuerit.*

Versic. TERTIO CONSTAT.

Idem immunitatis ius Hospitalibus Auctoritate Episcopi extructis competere.

Aliud est in Hospitalibus Auctoritate priuatorum erectis. *Valase. tom. 2. consult. 105. nu. 43. nec non in Otorijs priuatis: etiam si in eis diuina officia celebrentur Clar. d. d. q. 30. nu. 7.*

Num. 5.

Hoc tamen moribus receptum non est.

Accedunt Eman. Sa. in *Aphorism. verb. ecclesia immunitas. nu. 1.* Nauarr. in *Enchirid. cap. 25. num. 18. qui immunitatem hanc 40. vel 30. passuum eatenus tantum seruari tradit, quatenus fines cõmitemij, forium, claustrorum, graduum, sese protendant: contrariur tamen obtinere astituit Card. Tusch. *d. d. conclus. 59. num. 19. nisi Ecclesiæ de supradicto spatio non sit prouisum, deperditio nimirum districtu adificatis prope eam laicorum edibus: quo casu hanc immunitatem tantum ad loca libera, plateolas, vias, & domos contiguas, quæ**

sunt Ecclesiæ intra prædictos passus, extendi credit, & ita in effectu sentit Iul. Clar. *lib. 5. §. fin. q. 30. nu. 2. asserens alia à communi consuetudine non esse recedendum.*

Versic. QUINTO INFERTVR.

Etiamsi domus Episcopi sit extra 40. Ecclesiæ passus constituta.

Henric. Canif. in *summa. iur. canon. lib. 2. tit. 24. §. neque interest. Ioann. Fab. in breuiar. Cod. tit. de his. qui ad Eccles. consueg. ad l. nu. 4.*

Num. 7.

Versic. TANDEM HIS PRÆNOTATIS.

Cum per Insidias:

Insidias duplices describit Menoch. *de arbitrar. iud. lib. 2. centur. 4. casu. 361. nu. 30. vbi opiniones Caloni tract. de iudic. 2. cap. 1. in fin. & Clari §. homicidium. versic. ex proposito. conciliat.*

Et proditoriè aliquem occiderint.

Quamquam hæc Couarr. opinio communior & sequitur, à qua propterea, teste Gomez. *var. resolut. tom. 3. cap. 10. nu. 1. versic. sed aduertendum. in iudicando non est recedendum: contrariam tamen opinionem idem Gomez. de iure veriorum credit.*

Mihi potius placet hunc homicidam proditorium omnino esse.

Fortè tamè cõtrariâ Barth. opinio ab Auctore citat. procedit vbi rixa & pugna paulo ante præcesserit ac prior animi perturbatio durat, quemadmodum consuluit D. Elbert. Leonin. *Consi. 91. in causa cuiusdã Petri de Hertoghe qui ab alio vulneratus postmodum abeunti in tergo vulnus inde interijt, inflixerat. Quamdiu autem illa prior animi perturbatio adhuc durare censeatur, Iudicis arbitrio relinquatur. Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. casu. 361. num. 21.*

Versic. IN HIS PROPECTO CASIBVS.

Consultò tamen & præuia deliberatione.

Viginti coniecturas recenset Menoch. *d. cas. 361. quibus deliberatus occidendi animus probetur.*

Post repentinũ irẽ motum alium occiderit.

Id est, ex intervallo seu postquam à rixa omninò cessauit fuit & primus furor pertransijt: nam eo adhuc perseverante licet à loco rixæ discessum sit, & vnus rixantium armis sumptis & lætis socijs reuersus aduersarium peremerit, etiam si dolo & animo interficiendi id euenit, non ideo tamen homicidium ex proposito, sed tantum simplex commississe dicitur. *Molina tom. 4. disput. 2. §. num. 2.*

Veriorem esse censeo Panormit. sententiam secundum quam non est hic homicida ab Ecclesia abducendus.

Contrariam opinionẽ, tanquam magis communem, sequitur Clar. *d. §. homicidium nu. 8. & §. fin. quest. 30. nu. 12.* Et eam consuetudine Lusitanicæ, *lib. 1. ord. tit. 4. receptam adeoque vere verissimam ac c. 1. de homicid. expresse definitã tradit Molin. d. disput. 2. versic. quamuis num. 3. quod etiam ex lege Ecclesiastica Exod. 21. vnde prædictũ cap. desumptum est, probare conatur, hæc sequentia verba Exodi. *Si quis per indignitatem occiderit proximum suum vel per insidias, ab aliarum meo oculis eum vt moriatur. disunctiue legens: quamquam Codex meus copulatiua vtatur, & prædictam Molinæ opinionem Curia Parisiensis, Gratianopolitana, Pap. lib. 1. tit. 1. ar. 1. 19. & 20. & alia secutæ sunt. Clar. d. num. 12.**

Num. 8.

Et ideo Virginum raptores ab Ecclesiâ & templis extrahi posse arbitror.

Ita quidem si violentiã adhibita raptus sit cõmissus: nam si mulier consensit, atque adeo volens abducta sit, cum hoc casu maximè si prædictos sequamur, ne quidem capitalis raptus pœna locum habeat. per ea quæ latè & distinctè tradit Tessaur. *decis. Piedemont. 217. Decian. in trad. crim. lib. 8. cap. 7. num. 19.*

num. 19. cum seq. prout eum refert. Baiard. ad Clar. §. raptus. nu. 16. non videtur talis raptor immunitate Ecclesie priuatus: quod satis conuenit cum lato introitu Ducum Brabantie: artic. 26. Vbi violento tanta m raptui, voluntario pretermisso, poena prescribitur.

Num. 9.

Affasinos Dicit.

Affasini vnde dicantur, eorum originem, agendi & procedendi modum, refert Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. Centur. 4. cas. 360. num. 41. Molina tom. 4. disp. 25. num. 1. & 2. de His etiam scribit Stephanus Tabourot. lib. varior. cap. 11. de allusion.

Qui pecunia aliove pretio conducti, homines occidunt.

Quid si gratuito, & vt mandanti morem gerant, an affasiniū censetur commissum? & ceteri, quanquam intercessio pretij magis aggrauat delictum, tradit Molina tom. 4. disp. 25. nu. 8. Guaiachar. in addit. ad Clar. d. §. affasiniū. l. 1. A cuius contrarium assertit ibidem Baiard. num. 7. Gabriel. commun. conclus. lib. 7. conclus. 1. num. 5. sed prior opinio moribus nostris magis congruit.

Num. 10.

Mihi non admodum placet hæc communis interpretatio.

Moribus nostris secundum communem opinionem DD. à Couarr. relatum, affasinus habetur qui alterius opera aliu interfici, vel vulnerari curarit, vt & is qui mandatum exequitur: & vterque per seipsum causa circumstantijs extremo supplicio afficitur, nec immunitate Ecclesie gaudet. hinc de facto Antuerpiæ duos, qui ad homicidium perpetrandum operam locarant, ab Ecclesia auulso memini & in crucem actos: inuato leuiter tantum vulnerato. Latius autem de de pena mandantis & mandatarij in crimine affasiniatus, de vulnere, actu proximo & remoto, vt & de conatu vid. Menoch. de Arbitrar. lib. 2. Centur. 4. cas. 360. num. 42. cum quatuor seq. Molinam tom. 4. disp. 25.

An autem affasiniū teneatur qui propriam iniuriam vliciscitur focijs in auxilium pecunia conductis: Et non teneatur respondet Hieron. Gabriel. Consil. 170. num. 13. prout eum refert Baiard. in addit. ad Clar. §. affasiniū. num. 5.

Num. 11.

Etiā excommunicatis prodesse.

Confirmat Iul. Clar. §. fin. quest. 30. num. 18. versic. quero etiam.

Versic. DECIMO QVARTO.

Boerius d. decis. 110. dicens idem esse in Blasphemis.

Blasphemiam describunt, eiusque species & penas referunt Couarr. cap. quatuor. part. 1. §. 7. de pact. in 6. numer. 11. & seqq. Clar. lib. 5. §. blasphemia. num. 1. Baiard. ibidem in addit. Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 4. casu. 375. num. 3. & seqq. Ex quibus videtur posset Boerij decisionem hic ab Auctore relata, non indistincte procedere, nec promiscue Blasphemos ab Ecclesia abduendos, sed id pro granitate & frequentia delicti moderandum esse. Quin Nauarrus reprobata d. Boerij decisione, eos vniuersè hac Ecclesie immunitate gaudere tenet in. Enchirid. cap. 25. num. 20.

Num. 13.

Scribit captum à Iudicis secularis familia dum per Ecclesiam ad carcerem publicum ita captus ducitur, posse ab eadem Ecclesia inuitum abduci.

Sequitur & probat Gomez. variar. resolut. tom. 3. cap. 10. nu. 2. versic. quarto limita. Prosp. Farinac. quest. crim. 28. nu. 69. contrarium tamen pro communitate in fortioribus terminis, in condemnato videlicet capitaliter, assertit Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. numer. 22. versic. scias autem ibi. fortius dico. & ita ex Chaffan. de facto iudicatum refert.

Versic. DECIMO OCTAVO.

Etiā si is captus in carceribus ipsum carcerem confregerit.

Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. n. 19. versic. pone familia. verb. quinto cum semel. & nu. 22. versic. scias autem.

Versic. DECIMO NONO.

Consuetudo tamen consensu clericorum & laicorum instituta obtinuit fures etiam simplices, non gaudere templorum immunitate.

Hanc consuetudinem non seruari in Prouincia Mediolanensi, tradit Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. versic. quero an fures. n. 14. qui tamen ibid. ait: expedire eandem obseruari ijs in locis in quibus est copia furum.

Tener etiam Gomez. variar. resolut. tom. 3. cap. 10. nu. 2. versic. quod tamen intelligi. immunitatem Ecclesie cessare si quis tria vel plura facta commiserit, cum per talem consuetudinem efficiatur famosus. Arg. text. in l. capitalium. §. famofos. ff. de pan. & in Aulhen. sed nouo iure. iuncta gloss. ordin. C. de seru. fugit. Accedit quod D. Gothofr. ad l. present. 6. §. sane si seruus 5. verb. conuassatis C. de his qui ad Eccles. confug. notauit: fures inignes non frui iure asyli.

Num. 14.

Versic. SED PRO FECTO.

Etiā si debitor fugies ad Ecclesiam sit obnoxius publicis tributis.

Gothofredus ad d. l. present. 6. §. sed si hoc 4. verb. publica. reliquatores tributorum à iure asyli, cum Rebuff. ad consil. reg. tom. 2. tractat. de immunitate ecclesiast. art. 1. gl. 2. num. 3. excludit, quanquā id ceteris debitoribus publicis cōcedat: Munhoz. vero tract. de raiocin. cap. 4. nu. 6. 7. & 8. ita distinguit, vt exactores siue collectores tributorum, aliique administratores, si ad Ecclesiam, non redditus rationibus, cum bonis pecunijs vel libris rationū refugiant minimè eius immunitate gaudeant: scus si nihil contulerint, cum tali casu tanquam simplices debitores habeantur.

Versic. NEC IASONIS.

Posset fortasse Iasonis sententia.

Accedit Stracch. tractat. de decoct. part. 3. numer. 42. & 43. & Constitut. Regis Gall. relata à Matthæo in addit. ad Guid. Pap. decis. 121.

Num. 15.

Versic. VIGESIMO PRIMO.

Quodcumque crimen committentē in ipfis diuinis templis & in ipsa Ecclesia, ab eis iustissimè euellendum fore.

Gomez. lib. 3. variar. resolut. cap. 10. num. 2. versic. tertius casus est. Quid. Pap. decis. 121. n. 3. versic. nec etiam. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. nu. 13. Boer. decis. 109. nu. 3. versic. fallit quarto.

Versic. VIGESIMO SECVNDO.

Eum qui in Ecclesia crimen aliquod commisit, etiam sine spe & absque fiducia consequendæ immunitatis, ab eadem Ecclesia adhuc abduci iustè posse.

Ita se indistinctè in praxi vidisse obseruari tradit Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. num. 15. Remig. vero ab eo relatus ius alyli concedit; si non ex proposito, veteri odio, aut immunitatis spe, sed casu ita ferente, delictum in Ecclesia commissum sit: atque ita etiam in Lusitania practicari, testatur Nauar. in Enchirid. cap. 25. num. 20. in fin.

Verfic. VIGESIMO TERTIO.

Delictum committens in Ecclesia non tantum illius Ecclesie immunitate priuatur, & ab eâ abduci poterit, sed & à quacumque aliâ.

Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. versic. s. d. quid si aliquis in vna Ecclesia sub. nu. 15. vbi hanc rationem subdit, quod vna sit per totum orbem vniuersalis Ecclesia, adeo vt qui iniuriam vni particulari infert, omnes offendisse videatur; & prædictam opinionem apud Mediolanens. in praxi seruari asserit. Summa tamen Syluestr. in verb. immunitas. §. 3. q. 2. versic. tertiam est. referente Clar. d. loc. contrariam consuetudinem apud aliquos vigere tradit.

Verfic. VICESIMO SEXTO.

Vt coniecturare possimus eum spe Ecclesiasticæ immunitatis deliquisse.

Spe immunitatis Ecclesiasticæ quando quis deliquisse censetur, & ex quibus coniecturis ille animus detegatur, latè Menoch. lib. 5. præsumpt. 10. per 101.

Verfic. VICIESIMO OCTAVO.

Si tamen quis Toleti rem furto abstulerit, eamque Hispalim deferat, poterit à iudice Hispalensi ob nouam contrectationem puniri.

Contrarium resoluit Clar. lib. 5. §. fin. quest. 38. num. 16. subiungens de consuetudine Mediolanensi, huiusmodi fures non puniri criminaliter: quanquam sub statâ pœna Ducatu eici soleant. Bartholi tamen opinionem ab Auctore relatâ anno 1608. in praxi secutam memini, in quodam qui ob furtum in Flandria commissum, Antuerpiæ in Brabantia ad instantiam domini rei ablatae condemnatus & suspensus fuit: in quâ causâ, inter cetera, vrgebatur; quod vtraque Prouincia subit eidem Principi.

Nec is tenebitur furem ad Iudicem Toletanum remittere.

De remissionibus vid. Couarr. Pract. Quest. cap. 11. num. 9. & Clar. d. lib. 5. §. fin. q. 38. num. 19.

Eius opinionem falsam esse cenfeo.

Sequitur Auctorem Clar. præcitat. quest. 38. numer. 16. in fin.

Præter casus hæcenus ab Auctore relatos, quibus immunitas Ecclesie denegatur, plures videre licebit apud. Clar. lib. 5. §. fin. q. 30. Gomez. lib. 3. variar. resolut. cap. 10. Berber. in viator. iur. part. 1. cap. 33. Boer. decis. 109. & 110. Nauar. in Enchirid. cap. 25. num. 19. & seq. Rebuff. ad consil. reg. som. 2. tract. de immun. Eccles. Remig. de Gonny. in tract. de immunit. Eccles. à pag. 101. vsque ad pag. 109.

Num. 17.

Et id permitti potest vbi ambiguum sit, de beatne gaudere delinquens Ecclesie immunitate.

Accedit Clar. d. q. 30. versic. quaro modo. num. 21. verb. bene sententia.

Verfic. TRICESIMO PRIMO.

Non posse Ecclesiam ipsam obsideri, vt ad eam fugientibus alimenta, victus, & vestitus minimè deferantur.

Gomez. variar. resolut. lib. 3. cap. 10. numer. 1. Clarus loc. sup. cit. Victus autem nonine hic etiam pharmaca continentur, prout ex Grass. tractat. de success. §. legatum. quest. 22. notant Gothofr. ad l. præsent. 6. in princip. ad verb. victualium. C. de his qui ad Eccles. confug. Tenetur autem reus seipsum intra Ecclesiam alere, si bona habeat: si vero pauper sit, Ecclesia ei de alimentis prouidere debet. ita Rebuff. ad consil. reg. som. 2. tract. de immun. Eccles. art. 1. gl. 1. num. 37.

Num. 18.

Verfic. TRICESIMO QVINTO.

Laicum crimen aliquod intra Ecclesiam perpetrantem, posse à Iudice sæculari puniri, nec eius criminis punitionem ideo ad Ecclesiasticum iudicem pertinere, &c.

Cum Couarr. sentit. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 38. versic. vbi non quandoque dubitari. num. 18. & ita in ducatu Mediolanensi seruari ait.

Verfic. CÆTERVM.

Quod si dignus eâ iudicetur, remittitur & restituitur Ecclesie.

Iul. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 30. versic. Quaro nunc. numer. 20. Ita quoque in Gallia seruari (quod & Auctor refert) notat D. Gothofred. ad Rubric. C. de his qui ad Eccles. confug. & constat ex Papone lib. 1. tit. 1. arrest. 17. & seq. Sed quaeritur ad quæ huius causæ cognitio spectet, Iudicemne Ecclesiasticum an vero ad sæcularem? Et eam soli Ecclesiastico concedit Gram. in indice decision. versic. Index Ecclesiasticus, & non Sæcularis. numer. 9.

An liceat honestumue sit Clericis fugientes ad Ecclesiam armis defendere, &c. & Collectarius in d. cap. inter alia. Id fieri non debere, asserere videtur.

Sed an ipse confuga resistere & armis se defendere possit & quid sit iuris si vulneretur, occidatur, aut è conuicio officialibus vulnus infligat, vel mortem inferat, iudicari poterit ex ijs quæ tradit Gram. Decis. Neapol. 41. & Peck. in ill. de iur. sistend. cap. 31.

IN